

ILG'OR XALQARO TAJRIBA ASOSIDA O'QITISHNING
ZAMONAVIY USULLARINI JORIY ETISH

Farg'ona viloyat pedagogik mahorat markazi
“Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası
Katta o'qituvchisi Ismatullayeva Gulshoda Ergashevna

Annotatsiya: Ushbu maqola ilg'or xalqaro tajriba asosida o'qitishning zamonaviy usullarini joriy etish, ta'lim tashkilotlarida ommalashgan “Keys stady” texnologiyasining yangi bosqichi bo'lgan “Foto keys” texnologiyasining amaliyotga joriy etilishidagi natijadorligi haqida ma'lumot beradi.

Kalit so'zlar: “Keys stady”, “Foto keys”, ta'lim oluvchi, tajriba, innovatsiya, ijtimoiylashuv

Ta'lim olish bir inson hayotidagi yorqin, noyob sahifadir. Aynan shu davrda tarbiyachining ijtimoiylashuvi jarayoni sodir bo'ladi - borliqning yetakchi sohalari: odamlar dunyosi, tabiat, ob'ektiv dunyo bilan aloqa o'rnatiladi. Ma'daniyatga, umuminsoniy qadriyatlarga kirishish jarayoni boshlanadi. Ta'lim muassasasi bugungi kunda takomillashtirishga, rivojlanishga intilayotgan, yangi imkoniyatlarni izlayotgan, eng zamonaviy talablarga javob beradigan tarbiyachining ehtiyojlarini qondirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadigan murakkab funksiyaga ega tashkilotdir. Ta'lim jarayoniga innovatsiyalarni joriy etish injiqlik emas, tarbiyachilar bilan ishlashning samarali shakllarini ijodiy izlashga loqayd munosabat emas, bu davr talabidir.

Ta'lim olish jarayoni innovatsion va ta'lim beruvchi muhit bo'lishi kerak. Ta'lim tashkiloti tashkiloti o'qituvchilari esa zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llay bilishi, kreativ bo'lishi kerak. Ta'lim tashkilotlari bugungi kunda kompleks tashkilot hisoblanadi ya'ni keng qamrovli; sog'lom turmush tarzini yaxshilanishga, rivojlanishga intiladi, bilim olishga yangi imkoniyatlar izlaydilar; tarbiyachilarning, oilaning, jamiyatning ehtiyojlarini qondirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, ta'minlash pedagoglarning ijodiy, kasbiy faoliyati uchun zamonaviy talablarga javob beradigan shart-sharoitlar yaratadi.

Innovatsiyalardan foydalanish ta'lim tashkilotlarida ta'lim jarayonini yangilash, takomillashtirish va tarbiyachilar tomonidan ta'limni kerativlik bilan qabul qilinadigan noyob g'oyalar va o'qituvchining sa'y-harakatlari yeg'indisidir. Innovatsialarni ta'limda qo'llashning maqsadi ta'lim tashkilotida ta'lim-tarbiyaviy jarayonning samaradorligini oshirish va yaxshiroq natijalarga erishni kafolatlaydi. Ta'lim tashkiloti ta'lim tarbiyaviy jarayonida innovatsiyalarni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar belgilangan:

- rivojlantirish barcha tarbiyachilar uchun individualligi;
- ta'limni rivojlanishida tarbiyachilarning tashabbusi, ularning mustaqilligi, ijodiy o'zini namoyon qilish qobiliyati;
- tadqiqot faoliyatiga qiziqish;
- tarbiyachilarning turli faoliyat turlarini rag'batlantirish (o'yin, kognitiv va boshqalar);
- ijodkorlikni rivojlantirish va nostandart fikrlash.
- Innovatsion faoliyatlar va an'anaviy faoliyat o'rtasidagi farq - bunda

Tarbiyachi ustoz emas, balki do'st, jarayonga sherik bo'ladi, va unga rioya qiladi innovatsion ta'lim-tarbiyaviy jarayondagi o'qituvchilarning pedagogik pozitsiyasi "yonida emas, yuqorida emas, balki birgalikda" degan shiorga amal qiladi. Shunday qilib, bola ko'proq erkinlikni his qiladi, bu kreativ faollikni rag'batlantiradi va shuningdek tarbiyachilarga bilim berilmaydi aksincha tadqiqot jarayonida tarbiyachining o'zi kerakli ma'lumotni egallaydilar.

Ta'lim tashkilotlarida qo'llanilayotgan innovatsion yangiliklardan biri bo'lgan "Keys stady" texnologiyasi tarbiyachilar uchun moslashtirilgan, ishlab chiqilgan va sinovdan o'tkazilgan texnologiyadir. Texnologiyaning maqsadi - tarbiyachilarda axloqiy me'yorlar va tushunchalar, yaxshi tarbiya, xushmuomalalik, madaniyat nima ekanligini to'g'ri tushunishni shakllantirish. Odob, axloq, madaniyat so'zlari xaqidagi tushunchalari faollashadi. Keys texnologiyasi kontseptsiyasi maktabgacha yoshdagi tarbiyachilarda bilimlarni o'zlashtirishga emas, balki yangi fazilatlar va ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan real yoki xayoliy vaziyatlarga asoslangan qisqa muddatli ta'lim uchun interfaol texnologiya sifatida ta'riflanadi. Ta'lim amaliyotiga "keys" usulini joriy etish muammosi hozirgi vaqtda ikkita tendentsiya tufayli juda dolzarbdir:

- birinchisi, ta'limni rivojlantirishning umumiy yo'nalishidan kelib chiqadi, uning asosiy e'tibori aniq bilim olishga emas, balki ularni amaliyotda qo'llash qobiliyatiga, aqliy faoliyat ko'nikmalariga, shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ular orasida alohida e'tibor o'rganish qobiliyatiga beriladi.

- ikkinchisi, birinchi tendentsiya talablariga javob berishdan tashqari, turli vaziyatlarda o'zini optimal tutish qobiliyatiga ega bo'lishi jamiyatga kerak bo'lgan mutaxassisning sifatiga qo'yiladigan talablarni o'zida ishlab chiqishdan kelib chiqadi.

Ayni paytda ta'lim tashkilotlarining pedagog-xodimlari innovatsion ish texnologiyasini jadal joriy etmoqda. Shuning uchun pedagoglarni texnologiya bilan ishlashga tayyorlash zarurati tug'iladi - bu yuqori kommunikativ kompetentsiyani shakllantirishni anglatadi. Ushbu yo'nalish doirasida pedagogik jamoasi "Keys texnologiyasi"ni tarbiyachilarga moslashtirilgan varyantini "Foto-keys" texnologiyasini ishlab chiqdi. "Foto-keys" innovatsion texnologiyasini o'zlashtirish jarayonida yangi boshlovchi pedagoglarda savollar bo'lishi mumkin. Shuning uchun pedagoglarni texnologiya bilan ishlashga tayyorlash zarurati tug'iladi - bu yuqori

kommunikativ kompetentsiyani shakllantirishni anglatadi. Mavzuni “Foto-keys” texnologiyasi batafsil chuqurlashtirish bilan tushunishlariga yordam beradi odatdagi ta’limiy faoliyatlardan sezilarli va foydali farqlari ko‘rinadi. Ishlab chiqilgan amaliy material “foto-keys” turli xildagi savollarini o‘z ichiga oladi, bunda tarbiyachilar uchun turli xil javoblarni o‘zlari o‘ylab topishlari, jonli muloqotda muammoni hal qilish uchun eng maqbul va to‘g‘ri javobni beradi, bu kichik va katta guruhlar uchun ham, shaxsan ham har bir ishtirokchi uchun individual xolda qo‘llash uchun ham qulay. “Foto-keys” texnologiyasining juda muhim qismi bu texnologiyani tarbiyachilar bilan amaliy mashg‘ulotlarga joriy etish uchun pedagogni tayyorlashdir.

“Foto-keys” texnologiyasi tarbiyachilarning kognitiv tajribasini boyitish imkonini beradi. Tarbiyachilarning muloqot ko‘nikmalarini kengaytirish, tarbiyachilarga "fotosurat" mazmuni bo‘yicha dialogda jasorat bilan, erkin ishtirok etishiga, shaxsiy fikrlarini ifoda etishga, tarbiyachilarda o‘z nuqtai nazarini tushuntirish qobiliyatini shakllantirishga imkon beradi. Pedagoglar tomonidan ishlab chiqilgan “foto-keys” texnologiyasi o‘zlashtirilgan bilimlar qatlamini yuksaltirish, ularni amaliyotda qo‘llash, maktabgacha yoshdagi tarbiyachilarning o‘rganilayotgan mavzuga qiziqishini oshirish, ijtimoiy faollikni, muloqot ko‘nikmalarini, tinglash va to‘g‘ri bilish qobiliyatini rivojlantiradi. o‘z fikrlarini bildirish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Кларин М. В. Профессиональный стандарт «Коуч»: развитие коучинга как профессии // Организационная психология. 2014. Т. 4. № 1. С. 6–16.
2. Klarin M.V. Twenty-First Century Educational Theory and the Challenges of Modern Education: Appealing to the Heritage of the General Teaching Theory of the Secondary Educational Curriculum and the Learning Process // Russian Education & Society. 2016. Volume 58. Issue 4. P. 299–312.
3. Кларин М. В. Инновационные модели обучения. Исследование мирового опыта. Монография. М: Луч, 2016. 640 с.